سرمقاله

دیپلماسی نوین در دنیای پرچالش

ادامه از صفحه یک

آنچه بیش از هر چیز ضروری به نظر می‌رسد این است که رئیس جمهوری ایران باید با ایده‌های نو و خلاقیت‌های ویژه وارد میدان شود. تلاش برای برون‌رفت از موانع داخلی و خارجی تنها از طریق دیپلماسی باز و تحرکات جدید ممکن خواهد بود. در غیر این صورت، با توجه به شرایط ویژه‌ای که کشور در آن قرار دارد، فرصت‌هایی که شاید به‌طور موقت در دسترس باشند، ممکن است از دست بروند و کشور چالش‌های خاصی وارد شود.

پاسخ به موانع ، به ویژه چالش‌های بین‌المللی، نیازمند گام‌های شجاعانه و متفاوت است. شرایط ویژه کنونی ایجاب می‌کند که دست به تغییرات جدی در سیاست‌گذاری‌های خارجی و داخلی بزنیم و در این میان، هیچ‌گونه خوش‌خیالی و تعلل جایی ندارد.

در نهایت، از مسعود پزشکیان و همراهان ایشان انتظار می‌رود که با دستی پُر از نیویورک بازگردند و توانمندی‌های دیپلماتیک خود را برای حل مشکلات کشور به کار گیرند. در غیر این صورت، مسیر آینده‌ای که پیش‌رو داریم، پیچیده‌تر از آن خواهد بود که بتوان به راحتی از آن عبور کرد.

اخبار

سخنگوی دولت خبر داد

برگزاری جشن ملی ایرانیان به دستور رئیس‌جمهور

سخنگوی دولت از برگزاری جشن ملی ایرانیان به دستور رئیس‌جمهور خبر داد.

به گزارش ایرنا، فاطمه مهاجرانی در مطلبی که در شبکه ایکس منتشر کرد از برگزاری جشن ملی ایرانیان به دستور رئیس‌جمهور خبر داد.

سخنگوی دولت در این مطلب آورده است: در جلسه امروز هیأت دولت، به دستور رئیس‌جمهور مقرر شد جشن ملی به پاس دستاوردهای ارزشمند نخبگان علمی و ورزشی کشور برگزار شود.

مهاجرانی افزوده است: این جشن فرصتی برای شادمانی مردم و تجلی غرور ملی ایرانیان است. وزارتخانه‌های فرهنگ و ارشاد، علوم، ورزش، آموزش و پرورش، صداوسیما، استانداری‌ها و شهرداری‌ها مأمور شده‌اند تا با همکاری یکدیگر، زمینه حضور گسترده مردم در سراسر کشور را فراهم کنند.

پیشنهاد «مطهری» به «پزشکیان»

درخواست ملاقات ترامپ را بپذیر

نایب رئیس مجلس دهم تاکید کرد: به رئیس جمهور پیشنهاد می دهم اگر در جریان سفر به نیویورک ترامپ درخواست ملاقات داشت، به رغم نفاق و دروغگویی‌اش، رئیس جمهور به خاطر منافع ملت ایران این دیدار را بپذیرد.

به گزارش ایسنا، علی مطهری با اشاره به سفر رئیس جمهور به نیویورک در شبکه ایکس، نوشت: «برای سفر رئیس جمهور به نیویورک پیشنهاد می‌شود؛

۱. وزیر خارجه مذاکره با سه کشور اروپایی درباره آخرین طرح پیشنهادی‌اش را انجام دهد.

۲. رئیس جمهور در نطق خود واقعیت حمله اسرائیل و آمریکا به ایران را تشریح کند.

۳. اگر ترامپ درخواست ملاقات با پزشکیان را داشت، به رغم نفاق و دروغگویی‌اش، رئیس جمهور ما به خاطر منافع ملت بپذیرد. کیش شخصیت ترامپ و این که می‌خواهد همه چیز را به نام خود تمام کند ممکن است به سود ایران تمام شود.»

بر اساس این گزارش، مسعود پزشکیان روز سه شنبه هفته جاری (اول مهر ماه)، به منظور شرکت در نشست مجمع عمومی سازمان ملل عازم نیویورک خواهد شد.

به گفته مهدی سنایی، رئیس جمهور چهارشنبه عصر به وقت تهران در صحن سازمان ملل سخنرانی خواهد داشت. همچنین ایشان دیدار و رایزنی‌هایی با رؤسای کشورهای مختلف و دبیرکل سازمان ملل و نشست‌هایی با اندیشکده‌ها، برخی مجامع و ایرانیان مقیم آمریکا نیز خواهد داشت.

پزشکیان در گفت‌وگو با شبکه تلویزیونی CCTV

فعالیت‌های هسته‌ای ما صرفاً صلح‌آمیز است و در همان مسیر ادامه خواهد یافت

رئیس جمهور در گفت‌وگو با شبکه تلویزیون مرکزی چین «CCTV»، با بیان اینکه تحقق ایده حکمرانی جهانی رئیس جمهور چین، نیاز به تعامل میان دولت‌ها بدون هیچ تبعیضی میان کشورهای کوچک یا بزرگ و ثروتمند یا فقیر دارد، گفت: این ایده نگاه بسیار ارزشمند و زیبایی بود که از زبان رهبر چین مطرح شد و انتظار ما این است که این موارد در عمل پیاده‌سازی شود.

جمهوری اسلامی ایران به توافقات عمل می‌کرد، اما پس از خروج آمریکا، اروپایی‌ها نیز به تعهدات خود عمل نکردند. امروز همان کشورهایی که خودشان به تعهدات پایبند نبودند، گرد هم آمده‌اند و ایران را متهم می‌کنند که به توافق عمل نکرده است

به گزارش ایسنا، مسعود پزشکیان در جریان سفر به جمهوری خلق چین به منظور شرکت در بیست و پنجمین نشست سران سازمان همکاری شانگهای، در گفت‌وگویی با شبکه تلویزیون مرکزی این کشور «CCTV»، به تشریح ابعاد مختلف روابط ایران و چین، تحولات منطقه‌ای و بین‌المللی و مهم‌ترین مسائل جاری فیمابین و جهانی پرداخت.

خلاصه کوتاهی از این گفت‌وگو روز یازدهم شهریور منتشر شده بود، اما با توجه به اینکه این گفت‌وگو به تازگی به صورت کامل از این شبکه پخش شده است، متن کامل آن در زیر از نظر می‌گذرد:

مجری: آقای رئیس جمهور پزشکیان سلام. از شما متشکریم که دعوت ما را برای گفت‌وگوی ویژه پذیرفتید. این نخستین بازدید شما از چین پس از انتخاب به‌عنوان رئیس جمهور ایران در جولای سال گذشته است. در این سفر به چین، امیدوارید چه دستاوردهایی داشته باشید؟

پزشکیان: بسم الله الرحمن الرحیم. ضمن عرض سلام خدمت شما و مردم عزیز چین. تصور و برداشت ما نسبت به چین، کشوری است که امروز با وحدت، انسجام و رهبری قاطع، هماهنگ و با برنامه‌هایی کاملاً علمی، کارشناسانه و هدفمند در مسیر توسعه حرکت می‌کند. همچنین چین روند سیاسی خوب و ارزشمندی برای عبور از یک‌جانبه‌گرایی و تلاش در جهت چندجانبه‌گرایی در پیش گرفته که شایسته تمجید است.

حدود ۱۰ سال پیش هم به چین سفر کرده بودید. این بار که دوباره سفر کردید، چه تغییراتی دیدید که برایتان جالب بود؟ و امروز صبح هم با قطار سریع‌السیر از تیانجین به پکن آمدید، تجربه این سفر چگونه بود؟

آن سفر ما یک بازدید علمی بود؛ برای شرکت در یک کنفرانس قلب به چین آمدیم و در همین پکن حضور داشتیم. در آن سفر، فرصت داشتیم آزادانه بگردیم و از نزدیک مشاهده کنیم، اما امروز در قالب یک سفر دیپلماتیک آمده‌ایم؛ از ماشینی به ماشین دیگر، از اتاقی به اتاقی دیگر و از جلسه‌ای به جلسه‌ای دیگر منتقل می‌شویم. بنابراین قضاوت درباره اینکه وضعیت چگونه پیش رفته، قدری دشوار است. با این حال، آنچه از ظاهر امر مشاهده می‌شود، فاصله بسیار زیادی با گذشته پیدا کرده است. زمانی که ما به چین آمدیم، خود پکن هوای بسیار آلوده‌تری داشت، اما امروز بسیار تمیزتر است. آن روزها شهر شلوغ‌تر به نظر می‌رسید، اما امروز آرام‌تر شده است. آثار توسعه در گوشه‌گوشه این شهر و در مسیری که طی کردیم، به‌خوبی قابل مشاهده است.

در سال ۲۰۱۶، رئیس جمهور «شی جین پینگ» از ایران بازدید رسمی دولتی داشت و دو کشور رسماً روابط جامع راهبردی خود را برقرار کردند. رئیس جمهور شی اشاره کرده بود که با توجه به تحولات سریع جهانی که در حد تغییرات یک قرن است، اهمیت راهبردی روابط چین و ایران بیش از پیش برجسته می‌شود. هم‌زمان، چند روز پیش، رهبر معظم ایران، آیت‌الله خامنه‌ای، در شبکه‌های اجتماعی به زبان فارسی و چینی نوشت که ایران و چین دارای نیروی تحول‌آفرینی هستند که می‌تواند ساختار نظم منطقه و حتی جهان را بازسازی کند. به نظر شما، توسعه روابط دو کشور چین و ایران چه اهمیتی برای تحولات و روابط بین‌المللی دارد؟

سابقه روابط ما در این منطقه به چندین هزار سال پیش بازمی‌گردد. چین و ایران، تمدن‌هایی بسیار کهن و دیرینه‌اند. شعاری که رهبر چین، رئیس جمهور محترم این کشور، درباره امنیت جهانی، توسعه جهانی و رشد و تعالی مطرح کرده‌اند، نگاهی بسیار ویژه و ارزشمند است. این موضوعات، یعنی تمدن، امنیت و توسعه جهانی، پیش‌تر نیز به‌عنوان شعار وجود داشته است، اما لازم است بتوانیم آن‌ها را در عمل پیاده‌سازی کنیم.

چارچوب روابط ما به هزاران سال پیش بازمی‌گردد. امروز این روابط در قالب یک برنامه راهبردی و بلندمدت نوشته شده و انتظار این است که آنچه مورد توافق قرار گرفته، در عمل اجرا شود. باید بتوانیم تبادلات واقعی داشته باشیم، سرمایه‌گذاری‌های مشترک انجام دهیم و مسیرهای رشد و توسعه را با یکدیگر طی کنیم. لازمه این کار، عمل‌کردن به توافقات است.

اکنون فرصتی فراهم شده است؛ به‌ویژه با گزارشی که رئیس جمهور محترم و رهبر عزیز چین درباره حکمرانی جهانی ارائه کردند. برای تحقق این حکمرانی، نیاز به تعامل میان دولت‌ها، احترام به تمامیت کشورها و ارزش‌های موجود در آن‌هاست؛ علاوه بر این، نباید میان کشورها تفاوت گذاشته شود، خواه ثروتمند باشند یا فقیر، بزرگ باشند یا کوچک.

این‌ها نگاه‌های بسیار ارزشمند و زیبایی بود که از زبان رهبر چین در این اجلاس مطرح شد. انتظار ما این است که این موارد در عمل پیاده‌سازی شود. یعنی بتوانیم با یکدیگر ارتباط مؤثر برقرار کنیم، تجربیات خود را منتقل نماییم، به یکدیگر یاری برسانیم و دنیایی بسازیم که در آن صلح، امنیت، آرامش، عدالت و انصاف حاکم باشد.

آقای رئیس جمهور، می‌خواهم با شما درباره مسئله هسته‌ای ایران صحبت کنم. اخیراً، انگلیس، فرانسه و آلمان به شورای امنیت سازمان ملل اطلاع دادند که می‌خواهند مکانیسم بازگشت سریع تحریم‌ها را فعال کنند. این بدان معناست که شورای امنیت در ۳۰ روز آینده تصمیم‌گیری خواهد کرد. نظر شما در این‌باره چیست و چگونه می‌توان به آن پاسخ داد؟

این همان رفتار دوگانه است. ما چارچوب توافق را پذیرفتیم و شکل برجام، که در قالب پنج به علاوه یک بود، مورد قبول جمهوری اسلامی ایران قرار گرفت. ما پایبند به همه تعهدات بودیم، اما رئیس جمهور آمریکا توافقی را که بسته شده بود، پاره کرد؛ توافقی که شکل‌گیری آن یک سال یا حتی بیشتر زمان برده بود.

جمهوری اسلامی ایران به توافقات عمل می‌کرد، اما پس از خروج آمریکا، اروپایی‌ها نیز به تعهدات خود عمل نکردند. امروز همان کشورهایی که خودشان به تعهدات پایبند نبودند، گرد هم آمده‌اند و ایران را متهم می‌کنند که به توافق عمل نکرده است. چگونه ممکن است کسانی که خودشان تعهدات را زیر پا گذاشتند، ایران را متهم کنند؟

ما تا پایان تلاش کردیم علی‌رغم فشارهایی که وجود داشت، در این روند باقی بمانیم، با این حال، اروپایی‌ها حتی به حداقل بندهایی که باید پایبند می‌بودند نیز عمل نکردند. نتیجه این روند همین شد که امروز مشاهده می‌کنیم.

دیروز وزرای خارجه سه کشور ایران، روسیه و چین نامه‌ای به سازمان ملل ارائه کردند و در آن به‌روشنی غیرقانونی و غیرمنطقی بودن شکایت اروپایی‌ها را توضیح دادند. این نامه به امضاء رسید و تحویل داده شد.

می‌دانیم که از آوریل امسال، ایران و آمریکا به‌صورت متوالی پنج دور مذاکرات داشته‌اند. همچنین دور ششم مذاکرات که قرار بود در ۱۵ ژوئن برگزار شود، به‌دلیل حمله ناگهانی اسرائیل لغو شد و در پایان جولای، آمریکا بزرگ‌ترین تحریم‌های خود علیه ایران از سال ۲۰۱۸ را اعمال کرد. پس از این همه تغییر و تحولات اخیر، در حال حاضر شما چشم‌انداز از سرگیری مذاکرات میان ایران و آمریکا را چگونه ارزیابی می‌کنید؟ همچنین، به نظر شما اعمال این نوع فشار حداکثری توسط آمریکا بر ایران چه تأثیری بر کسری بودجه موجود خواهد داشت؟

ببینید، سازمان ملل سال گذشته را سال صلح جهانی اعلام کرد. رئیس جمهور چین نیز پیش‌تر شعاری را مطرح کرده بودند که ابتدا بر صلح جهانی، سپس امنیت جهانی و پس از آن تمدن جهانی تأکید داشت. در شرایطی که شعار صلح جهانی سر داده می‌شود، ما هم پای میز مذاکره و گفت‌وگو نشسته‌ایم و بارها اعلام کرده‌ایم که به‌دنبال جنگ، ناآرامی و سلاح هسته‌ای نیستیم.

این سخن تنها حرف من نیست، بلکه یک دستور اعتقادی است. رهبر معظم انقلاب تصریح کرده‌اند که نظام جمهوری اسلامی هیچ‌گاه به سمت ساخت سلاح هسته‌ای نخواهد رفت. این سیاست، سیاستی اعتقادی است و سیاستمداران دیگر در ایران نمی‌توانند آن را تغییر دهند، چرا که نگاه رهبر انقلاب چنین است. با وجود همه این‌ها، هر روز بهانه می‌آورند که ایران قصد دارد به سمت سلاح هسته‌ای برود و این ادعا را با تبلیغات و امکانات رسانه‌ای و قدرتی که در اختیار دارند، همچنان تکرار و اشاعه می‌دهند.

ما برای گفت‌وگو آماده‌ایم و آن هم در چارچوب قوانین بین‌المللی، و حقوقی که هر کشور می‌تواند بر اساس همان قوانین از آن برخوردار باشد، اما متأسفانه بر میز مذاکره، رژیمی تاثیر دارد که ادعا می‌کند مورد تهدید است؛ همان رژیمی که خود عامل ترور است، هر نقطه‌ای را که بخواهد بمباران می‌کند، انسان‌ها را بدون هیچ توجهی به قوانین بین‌المللی می‌کشد و در عین حال مدعی است که در معرض تهدید قرار دارد.

در مقابل، جمهوری اسلامی ایران از آغاز انقلاب تا امروز در بالاترین سطح و تعداد قربانی ترور بوده است. در سال‌های ابتدایی انقلاب بیش از ۱۸ هزار ترور خیابانی در ایران صورت گرفت. شخصیت‌های بزرگ، سیاستمداران، نمایندگان مجلس، ائمه جمعه و رهبران ما هدف این ترورها بودند. حالا همان کسانی که دستشان به چنین ترورهایی آلوده است، می‌خواهند ایران را متهم کنند که به‌دنبال ناامنی و آشوب است.

واقعیت این است که قربانی اصلی این ترورها و کشتارهای غیرانسانی و غیرقانونی، ایران بوده است و عامل اصلی این فجایع رژیم صهیونیستی و هم‌پیمانان آن هستند. متأسفانه در دنیای امروز منطق زور بر بسیاری از معادلات حاکم شده و این‌ها تلاش می‌کنند نگاه خود را به کسانی که نمی‌خواهند زیر بار زور بروند، تحمیل کنند؛ اما ایران به هیچ‌وجه زیر بار زور نخواهد رفت.

اقداماتی که رژیم صهیونیستی انجام داد با این تصور بود که می‌تواند ایران را مورد حمله قرار دهد، آن هم در حالی که تنها نبود و همه قدرت‌ها، از جمله آمریکا و اروپا پشت سرش ایستاده بودند و از آن حمایت می‌کردند. آنان تصور نمی‌کردند ایران بتواند حتی یک موشک به خاک اسرائیل شلیک کند، اما ایران پاسخ داد.

البته در این مسیر، ما فرماندهان، دانشمندان و شماری از کارشناسان خود را در بمباران‌ها از دست دادیم. با وجود این تجاوزات غیرانسانی، سازمان ملل و نهادهای حقوق بشری همچنان در برابر جنایات اسرائیل سکوت کرده‌اند. تنها دادگاه لاهه بود که نتانیاهو و یکی از همراهانش را محکوم کرد و خواستار دستگیری آنان شد، اما آمریکا همان دادگاهی را که این حکم را صادر کرده بود، تحریم کرد. این یعنی در دنیای امروز اگر قضاوتی برخلاف نظر قدرت‌های تمامیت‌خواه و کسانی که می‌خواهند یک‌جانبه‌گرایی را با زور بر جهان حاکم کنند، انجام گیرد، حتی قاضیانی که چنین حکمی را صادر کرده‌اند باید تحریم شوند. در واقع، هیچ‌کس حق ندارد غیر از آنچه آنان می‌خواهند سخنی بگوید یا حکمی صادر کند.

ما در ایران به‌دنبال صلح و آرامش هستیم و باور و اعتقاد ما بر همین اهداف است. باور ما بر صلح، آرامش، وحدت، انسجام، عدالت و انصاف است؛ همان موضوعاتی که رهبر چین به‌عنوان یک چارچوب مطرح کرده‌اند. این‌ها برای ما صرفاً شعار سیاسی نیست، بلکه جزو باورهای دینی و اعتقادی ماست.

عدالت یکی از اصول اعتقادی ماست که به آن پایبندیم. هر انسانی که به عدالت باور داشته باشد، باید آن را در جامعه، در خانواده، در محله و در حاکمیت پیاده کند، اما متأسفانه در همان زمانی که ما پشت میز مذاکره نشسته بودیم، حملاتی صورت گرفت و آن هم با پشتیبانی آمریکا. این نشان می‌دهد که برخی می‌خواهند نظر خود را با زور تحمیل کنند، نه با منطق. اما ایران و کسانی که به‌دنبال حق و عدالت هستند، هرگز زیر بار زور نخواهند رفت.

ژانس بین‌المللی انرژی اتمی (IAEA) اخیراً اعلام کرده است که بازرسان این نهاد به ایران رسیده‌اند. آیا بر اساس اطلاعات شما این خبر صحت دارد؟ همچنین، آیا دولت ایران برنامه‌ای برای از سرگیری همکاری با آژانس در آینده نزدیک دارد؟

اینکه می‌گویند آمدند، خودشان اذعان دارند و نمی‌توانند انکار کنند. هرچند بارها دیده‌ایم که وقتی می‌آیند و می‌روند، سخنانی مطرح می‌کنند که با واقعیت سازگار نیست. ما در رابطه با ان‌پی‌تی و بازرسی‌های سازمان انرژی اتمی هیچ مشکلی نداشته و نداریم. مشکل از زمانی آغاز شد که این‌ها تحت فشار کشورهای اروپایی و لابی‌هایی که دارند، اطلاعات نادرست و گزارش‌های ناصحیح درباره ایران منتشر کردند. در نتیجه، قطعنامه‌هایی صادر شد یا گزارش‌هایی ارائه گردید که واقعی نبود و در عرصه بین‌المللی تصویری غیرواقعی از ایران ارائه دادند؛ به‌گونه‌ای که وانمود شد در بخش‌هایی وضعیت نامشخص است.

این در حالی است که بیشترین سطح نظارت در جهان بر فعالیت‌های هسته‌ای ایران اعمال شده و این حجم از بازرسی‌ها بی‌سابقه بوده است. ما همه مراکزی را که لازم بود در اختیار آن‌ها قرار دادیم و آن‌ها بارها بازرسی کردند. بنابراین، هیچ دلیلی وجود ندارد مراکزی که طبق نظر سازمان انرژی اتمی اداره می‌شوند و تحت نظارت قرار دارند، مورد بمباران قرار گیرند. این اقدام از نظر قوانین بین‌المللی کاملاً خلاف است. حتی همان سازمانی که ما در آن عضو هستیم، این تجاوزها به مراکز هسته‌ای ایران را محکوم نکرد.

خبر

حملات تندروها به توافق جدید ایران و آژانس بررسی شد

اظهارنظر یا سیاسی‌کاری؟

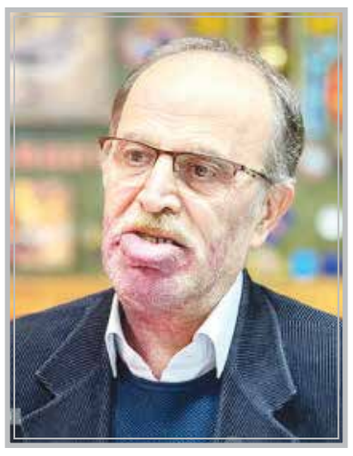

یک حقوقدان می گوید نمایندگان مجلس حق اظهار نظر درباره مصوبات شورای عالی امنیت ملی را هم دارند اما مخالفت هایشان بیشتر ناشی از مخالفت با جریان های سیاسی داخل کشور است.

به گزارش خبرگزاری خبرآنلاین، مجلس این روزها که بخش مهمی از آن را تندروها تشکیل می‌دهند حساسیت زیادی به توافق عراقچی-گروسی در قاهره نشان داده است. دعوت از وزارت خارجه به کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس و پاسخ به سوالات نمایندگان هم نتوانست جلوی حملات و هجمه ها را بگیرد.

حتی بعد از بیانیه شورای عالی امنیت ملی که به نوعی مسئولیت مذاکرات و توافق با آژانس را می‌پذیرفت تندروها همچنان به مشی خود ادامه دادند. دو اصل ۸۴ و ۸۶ قانون اساسی نمایندگان مجلس را مجاز می کند که درباره همه مسائل داخلی و خارجی کشور اظهار نظر کنند. آیا مسائل امنیت ملی از این قاعده مستثنی نیستند؟

کامبیز نوروزی حقوقدان، معتقد است که اظهار نظر درباره مسائل کشور حق همه ملت است و نه فقط نمایندگان.

او به خبرآنلاین می‌گوید: «صرف‌نظر از محتوای نظراتی که نمایندگان مطرح می‌کنند و میزان دقت و کارشناسی بودن آن، اظهار نظر در مسائل جاری کشور حق همه افراد جامعه است. همه آحاد ملت حق دارند درباره مسائل مختلف کشور نظر بدهند؛ چه نماینده مجلس باشند و چه افراد خارج از مجلس. این یک حق عمومی است و فی‌نفسه اشکالی به آن وارد نیست.»

اما نکته ای که در کلام این حقوقدان وجود دارد آن است که آزادی بیان نباید با بیان نسنجیده و غیرمسئولانه خلط شود. نوروزی ادامه می‌دهد: «نکته‌ای که وجود دارد، آن است که اظهار نظرها باید جنبه کارشناسی خود را حفظ کند. اخیراً دیدم مثلاً فردی که گویا رئیس اندیشکده ستاد امر به معروف است هم در این زمینه اظهار نظر کرده؛ در حالی که چنین موضوعاتی بسیار تخصصی هستند و به‌سادگی نمی‌توان درباره آنها چه از منظر سیاسی و چه کارشناسی اظهارنظر کرد. نمایندگان مجلس باید توجه داشته باشند که اظهار نظرهایشان تا چه اندازه جنبه کارشناسی دارد و تا چه اندازه ناشی از رقابت‌های سیاسی داخلی است.»

از سوی دیگر شائبه سیاسی کاری از سوی نمایندگان مجلس مطرح شده است. به رغم آنکه مناقشه پرونده هسته‌ای از اوایل دهه ۸۰ شکل گرفت و در هر دولتی مذاکره با غرب در دستور کار حاکمیت قرار داشته است، محافظه‌کاران عملکرد دولت‌های غیرهمسو با خود را شدیدا زیر ذره بین گذاشته‌اند.

اوج مخالفت‌ها در دولت حسن روحانی اتفاق افتاد که جریان مخالف خود را با نام «دلواپسان» معرفی کرد.

نوروزی ادامه می‌دهد: «این مخالفت‌ها بیشتر ناشی از مخالفت با جریان‌های سیاسی داخلی کشور است. گفته می‌شود در زمان آقای رئیسی هم قرار بود توافقاتی انجام شود و در آن زمان سکوت می‌کردند، اما حالا که رئیس‌جمهور کشور از جریان اصول‌گرای تندرو نیست، چنین مواضعی می‌گیرند.»

با این حال این حقوقدان معتقد است: «اظهار نظر در همه موارد حق همه افراد ملت از جمله نمایندگان مجلس است و همه حق دارند که حتی در مورد مصوبات شورای عالی امنیت ملی هم اظهار نظر کنند. اما در این اظهار نظرها نباید توهین صورت بگیرد، افترا زده شود یا اسناد طبقه‌بندی‌شده افشا شود.»

از نپال تا بنگلادش؛ تلاطم در حیاط خلوت هند در جنوب آسیا

تحولات اخیر در جنوب آسیا باعث شده سیاست هند در جنوب آسیا با چالش‌هایی روبرو شود.

به گزارش ایسنا، «شارما اولی» نخست‌وزیر نپال، اوایل ماه جاری میلادی به دلیل اعتراضات ناگهانی در این کشور که ناشی از خشم و نارضایتی نسل جوان یا به‌اصطلاح نسل زِد علیه فساد، نابرابری گسترده و نخبه‌گرایی بود، مجبور به استعفا شد.

اعتراضاتی مشابه در بنگلادش در سال گذشته میلادی به برکناری و فرار «شیخ حسینه» نخست‌وزیر وقت این کشور، منجر شد. در سال ۲۰۲۲ نیز اعتراضات در سریلانکا به دلیل اقتصاد رو به زوال، رئیس‌جمهور این کشور را وادار به کناره‌گیری کرد.

روزنامه نیویورک‌تایمز نوشته «بی‌ثباتی گسترده در منطقه جنوب آسیا، هند را از تمرکز بر جاه‌طلبی‌هایش برای تبدیل شدن به یک ابرقدرت جهانی بازمی‌دارد». با این حال، هند نمی‌تواند مسائل موجود در حیاط خلوت خود را نادیده بگیرد. این کشور هم‌اکنون با اتهاماتی از سوی همسایگان کوچکتر و فقیرتر خود مواجه است که بین بی‌توجهی به آن‌ها و اعمال فشار بر آن‌ها در نوسان است؛ رویکردی که به جای کمک به توسعه این کشورها، از منافع شخصی هند نشئت می‌گیرد.

هند نمی‌تواند بی‌تفاوت باشد

طبق این گزارش، همسایگانی مانند نپال اغلب خود را به دلیل وابستگی به کمک‌های بشردوستانه و ثبات اقتصادی به هند وابسته می‌بینند، اما در عین حال از مداخله دهلی در امور داخلی خود به ستوه آمده‌اند. به گفته تحلیلگران، تداوم خلأ قدرت در این کشورها یا ناکامی هند در نشان دادن رهبری، منافع این کشور را بیش از پیش به خطر می‌اندازد. این وضعیت همچنین به چین برتری می‌دهد؛ کشوری که با تأمین بودجه برای پروژه‌های انرژی، ساخت‌وساز و زیرساختی در کشورهای همسایه هند، نفوذ خود را از هیمالیا تا اقیانوس هند گسترش می‌دهد.

«مایکل کوگلمن» تحلیلگر مسائل جنوب آسیا و عضو ارشد بنیاد آسیا-پاسیفیک در کانادا، اظهار داشت: «هند نمی‌تواند بی‌تفاوت باشد و تصور کند که احساسات منفی همسایگانش به دلیل وابستگی آن‌ها به حمایت هند خنثی می‌شود. خطر برای هند این است که بی‌ثباتی منطقه به ظهور رهبران جدید یا ایجاد فضای بیشتر برای بازیگران سیاسی مخالف منافع هند منجر شود.»

هند همواره اهمیت تقویت روابط اقتصادی با شرکایی را که تاریخ و فرهنگش عمیقا با آنها گره خورده است، درک کرده است. «اولویت با همسایه» فصلی از کتاب راهنمای سیاست خارجی دهلی است. جنوب آسیا که شامل نپال، سریلانکا، بنگلادش، بوتان، پاکستان و مالدیو می‌شود، محل زندگی یک چهارم از جمعیت جهان است و بزرگترین جمعیت جوان را در خود دارد. دیپلماسی منطقه‌ای هند به طور فزاینده‌ای تحت تاثیر رقابت آن با چین قرار گرفته است، زیرا هر دو برای تبدیل شدن به رهبران جنوب جهانی تلاش می‌کنند.

«گوتام بامباواله» سفیر سابق هند در چین گفت: «ارزش پیشنهادی هند برای همسایگانش این است که اقتصاد هند به سرعت در حال رشد است و شما نیز می‌توانید با همکاری با هند، همراه با ما رشد کنید.»

ابزاری بین ۲ غول آسیایی

نیویورک‌تایمز در ادامه نوشته «هند در حال حاضر همسایه‌ای به نام پاکستان در غرب خود دارد. در شرق آن، بنگلادش، کشوری با ۱۷۰ میلیون نفر جمعیت قرار دارد که به شورشیان ضد هند پناه داده است و مدت‌هاست که با هند بر سر مهاجران غیرقانونی که از مرز مشترک ۲۵۰۰ مایلی خود عبور می‌کنند، درگیر است. سریلانکا در جنوب هند، از چین دعوت کرد تا بندری را در امتداد یک آبراه استراتژیک، تنها چند صد مایل از سواحل هند، تامین مالی کند و این مساله امنیت ملی هند را تهدید می‌کند».

چند کشور دیگر مانند نپال شکایت کرده‌اند که در کشمکش ژئوپلیتیکی بین ۲ غول آسیایی، ابزاری بیش نیستند، اگرچه به طور فرصت‌طلبانه یکی را علیه دیگری به کار گرفته‌اند. احزاب سیاسی با شعارهای «ضد هند» یا «طرفدار چین» مبارزه انتخاباتی کرده‌اند.

در نپال، اولی تمایلات کاملا طرفدار چین داشت، اما جایگزین او «سوشیلا کارکی» رئیس سابق دادگستری که تا انتخابات ماه مارس به عنوان نخست وزیر موقت انتخاب شده، قبل از هر شخص دیگری با نارندرا مودی، نخست وزیر هند، تماس گرفت.

نپال کشوری با ۳۰ میلیون نفر جمعیت در هیمالیا ارتباطات عمیق فرهنگی و مرز مشترک بیش از یک مایلی با هند دارد و برای تامین مایحتاج ضروری چون سوخت به هند وابسته است. اما روابط دو کشور در یک دهه گذشته پر تنش شده بود.